

Ainevaldkonna nimetus		Kooliaste	
Sotsiaalained		Gümnaasium	
Vastustav aineseksioon			
Sotsiaal- ja kunstained			
Valdkonna kohustuslikud ained ja kursused klassiti			
	10. klass	11. klass	12. klass
Ajalugu	2	3	3
Ühiskonnaõpetus	0	0	2
Inimese- ja kombeõpetus	1	0	0
Riigikaitseõpetus	1		
Peale kohustuslike kursuste võib kool välja töötada valikkursusi, mis on soovituslikult valdkonnaüleised, st lõimivad sotsiaalaineid muude valdkondadega ja pakuvad süvenemist võimaldavaid teemakäsitusi.			
Ainevaldkonna kursuste jaotus, teemad ja ainekavad			
Ajalugu			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Üldajalugu I (vanaaeg) 2. Üldajalugu II (keskaeg, uusaeg) 3. Eesti ajalugu I (kuni 16. ja 17. sajandi vahetuseni) 4. Eesti ajalugu II (17.–19. sajand) 5. Eesti ajalugu III (ärkamisajast kuni 20. sajandi lõpuni) 6. Lähiajalugu I – Eesti ja maailm 20. sajandi esimesel poolel 7. Lähiajalugu II – II maailmasõda ja külm sõda 8. Lähiajalugu III – Eesti ja maailm 20. sajandi teisel poolel 			
Ühiskonnaõpetus			
Ühiskonnaõpetus I „Ühiskonna areng ja demokraatia“			
Ühiskonnaõpetus II „Majandus ja maailmapoliitika“			
Inimeseõpetus			
Inimese- ja kombeõpetus			
Riigikaitseõpetus			
Riigikaitse			
Valikkursus: Riigikaitse praktiline õpe välilaagris			
Valikkursus: Filosoofia			
Valikkursus: Rahvusvahelised suhted			
Valikkursus: 21. sajandi ajalugu			
Eksamid ja tasemetööd			
Gümnaasiumis toimub üleminekuksam Eesti ajaloost 11. klassi lõpus.			
Õpilane võib sooritada gümnaasiumi lõpus ajaloo koolieksami, mis hõlmab nii Eesti kui üldajaloo teemasid või ühiskonnaõpetuse koolieksami. Kõik sotsiaalainete eksamid on suulised.			
Reeglina toimub riiklik sotsiaalainete tasemetöö 12. klassi II poolaastal.			
Sotsiaalainete valdkonnapädevused			
Sotsiaalainete pädevusega taotletakse:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. õppija toimetulekut iseendaga (intrapersonaalne: eneseusaldus, eneseregulatsioon, eneseanalüüs, empaatia, autonoomia ja vastutus – enesemääratluspädevus); 2. õppija suutlikkust toimida lähikonnas (interpersonaalne: suhestumine, osalus ja turvaline kohanemine erinevates sotsiaalsetes kontekstides – sotsiaalne pädevus); 3. õppija valmisolekut ja oskust olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik (institutsionaalne: poliitika, valitsemine, riik, vabakond, turg, meedia jt ühiskonnaelu korraldamise vormid – kodanikupädevus); 4. õppija oskust mõtestada ühiskondlikke suhteid minevikuühiskondades lähtuvalt ajaloolisest kontekstist ja üldinimlikest väärtustest. 			
Sotsiaalainete õpetamise kaudu taotletakse, et gümnaasiumi lõpuks õpilane:			

1. tunneb huvi kogukonna, rahva ja maailma arengu vastu, mõistab ühiskonnas toimunud ja toimuvate muutuste põhjusi, tagajärgi ja seoseid;
2. tunneb huvi enda arengu vastu, hindab ennast adekvaatselt, analüüsib oma võimalusi, usub endasse ja kavandab oma tulevikku, võtab vastutuse oma tuleviku kujundamise eest, väärtustab loovust ja ettevõtlikkust ning arendab endas neid omadusi ja pädevusi;
3. austab demokraatiat ja inimõigusi, teab oma õigusi ja kohustusi, järgib seadusi, üldinimlikke väärtusi ja üldtunnustatud käitumisnorme, kujundab oma arvamuse ning on vastutustundlik ja aktiivne ühiskonnaliige, on lojaalne Eesti riigile;
4. valdab infootsimise meetodeid, hindab kriitiliselt allikate usaldusväärsust ja teabe sisu, väärtustab teaduspõhist maailmapilti;
5. aktsepteerib inimeste individuaalseid erinevusi, kultuurilist ja maailmavaatelist mitmekesisust, suhtub neisse sallivalt, kui need pole inimväärikust alandavad või inimsusevastased;
6. tunnetab oma rolli Eesti kultuuripärandi hoidja ja kandjana, väärtustab inimkonna kultuuripärandit ja aktsepteerib kultuurerinevusi;
7. hoolib endast ja teistest, järgib tervislikke eluviise, käitub turvaliselt enda ja teiste inimeste suhtes, hoiab keskkonda, on teadlik tarbija;
8. võtab vastutuse inimesena, kodanikuna, perekonna- ja ühiskonnaliikmena.

Ainevaldkonnasisene lõiming, üldpädevuste saavutamise ja õppekava läbivate teemade käsitlemine ainevaldkonnas

Sotsiaalainete õppimine aitab arendada tervikpilti ühiskonnast ning kujundab oskust mõista minevikunähtuste alusel toimuvat arengut. Sotsiaalainete vahendusel areneb võime näha ühiskonna arengus erinevaid seoseid ning teha teadlikke valikuid, lähtudes ühiskondlikest väärtustest, normidest ja reeglitest; toimida kõlblise ja vastutustundliku inimesena ning mis võimaldab õpitulemuste saavutamiseks teemadesse paremini süveneda ühiskonnaliikmena. Sotsiaalainete teemade käsitlemisega toetatakse soolise võrdõiguslikkuse edendamist ühiskonnas. Valdkonnasisese lõiminguga taotletakse õpilase arengut terviklikuks isiksuseks, kes suhtub endasse ja teistesse positiivselt, arvestab kaasinimestega, lähtub oma tegevuses üldinimlikest väärtustest, märkab ja mõistab ühiskonnas toimuvat. Ta on valmis ühiskonnaelus osalema, võtma vastutust oma otsuste ja valikute eest, mõistma üksikisiku rolli globaalsel tasandil, tegema majanduslikke otsuseid rahatargalt ja vastutustundlikult, oskab elatada ennast ja oma peret, teenima tulu, maksma kohusetundlikult makse, panustades nii ühiskonna arengusse. Sotsiaalvaldkonna õppeainetes on tähtis koostööoskus ja konstruktiivsete lahenduste leidmise oskus. Õppesisu käsitluses teeb aineõpetaja valiku arvestusega, et kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkonnapädevused oleksid saavutatavad. Sotsiaalvaldkonna õppeainete õppimise kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut. Üldpädevuste saavutamist toetab ainevaldkonna õppeainete eesmärgipärane lõimimine teiste valdkondade õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Seejuures on väga oluline süsteemne ja järjepidev koostöö aineõpetajate vahel.

Õppe kavandamine ja korraldamine

Õppe korraldamisel lähtutakse Eesti riikliku iseseisvuse tunnustamisest, eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste väärtustamisest ning riikliku õppekava üldosas sätestatud põhimõtetest.

Õppetegevus on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist, õpilase kujunemist aktiivseks ja iseseisvaks õppijaks, loovaks ja kriitiliselt mõtlevaks ühiskonnaliikmeks, kes suudab teha valikuid, võtta vastutust oma õppimise eest, kes tuleb toime muutunud olukorras ning on valmis kavandama oma edasist haridusteed.

Õppetegevuse kaudu laiendatakse ainevaldkonna teadmisi ja kujundatakse oskusi. Ajalooõpetus on valdavalt uurimispõhine, kasutatakse esmaseid ja teiseseid allikaid. Kõikides sotsiaalvaldkonna ainetes lisaks põhiteemadele käsitletakse ka ühiskonnas asetleidvaid muutusi ning kasutatakse õppe ilmestamiseks näiteid ümbritsevast elust.

Gümnaasiumis õppetegevust kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, valdkonnapädevustest, taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust ning lõimingust teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. arvestatakse didaktika nüüdisaegseid käsitusi ja ainevaldkonnas toimunud arenguid, võetakse arvesse kohalikku eripära, muutusi ühiskonnas ja maailmas, seostatakse omavahel;
3. taotletakse, et õpilase õpikoormus oleks mõõdukas, jaotuks õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätaks piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks, õpilast suunatakse oma õppimist mõtestama ja kavandama ning õpikoormust jagama;
4. arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalseid eripärasid ja -võimeid, kasuta takse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskus-tele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;
5. võimaldatakse nii individuaalset, paaris- kui ka rühmaõpet, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi, mõtestatakse ja analüüsitakse õppimist, suunatakse tegema teadvustatud ja teadlikke valikuid, võtma vastutust oma õppimise eest;
6. kaasatakse õpilasi õppetegevuste kavandamisse ja juhtimisse, pakutakse võimalusi analüüsida ja mõtestada õppeprotsessi nii enda õppimise, õpistrateegiate kui ka õpetaja juhitud õppe korraldamise aspektist;
7. kavandatakse aega õpitava tähenduslikkuse, eesmärkide, õpitulemuste ning hindamiskriteeriumide mõtestamiseks, eneserefleksiooniks; õpitakse andma, vastu võtma tagasisidet;
8. rakendatakse uurivat, probleeme lahendavat ja teaduspõhist õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid; aktiivsust, loovust, koostööd ja analüüsi soodustada vaid õppetegevusi, laiendatakse õpilaste teadmisi, tutvustatakse näiteid valdkonna teadus saavutustest, aktuaalsetest probleemidest, arendatakse oskusi ja kujundatakse hoiakuid;
9. rakendatakse ja kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppekeskkondi, õppematerjale ja -vahendeid, arendatakse info kriitilise otsimise ja hindamise pädevust, arvestades autoriõiguse ja uurijaetikaga;
10. võimaldatakse siduda õpet koolivälise, sh ühiskonnaeluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane ja õpilasele tähenduslik ning kujundaks õppija arusaama maailmas toimuvast, suutlikkust siduda kohalikku ja globaalset.

Hindamine

Hindamine on õppeprotsessi osa, mille kaudu toetatakse õpilase õppimist ja arengut. Hindamise alus on valdkonna ainekavades kirjeldatud õpitulemused kooliastmete kaupa. Hindamisega toetatakse kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste ja oskuste omandamist, hoiakute kujunemist ning valdkonnapädevuste saavutamist. Ainealaste teadmiste ja oskuste kõrval antakse tagasisidet ka üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemisele antakse tagasisidet suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangute abil. Rakendatakse nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse ka numbriliste hinnatena.

Diagnostilise hindamise käigus selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ja spetsiifilised õpiraskused, et kavandada järgnevat õppimist ja õpetamist. Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta.

Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide täitmist kui riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kursuse kokkuvõttev hinne võib kujuneda õppeperioodi jooksul

toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnatel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

Õpilane kaasatakse hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Arutluste, juhtumianalüüside, loominguliste tööde ja projektülesannete puhul hinnatakse arvamuste ja seisukohtade argumenteeritust, seostatust ja veenvust, õpilase seisukohtadele minevikusündmuste, ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet.

Praktiliste ja loominguliste ülesannete sooritamisel hinnatakse nii protsessi kulgu kui tulemust, probleemide märkamise ja analüüsi oskust, suutlikkust rakendada teoreetilisi teadmisi praktiliselt õpitu olukorras. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh erialaste terminite, isiku-, riikide- ja kohanimede, rahvusvaheliselt aktsepteeritud lühendite õigele kasutusele ja õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel vastavalt ülesande eesmärgile ja kokkulepitud hindamiskriteeriumidele.

Erineva keerukusastmega teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamise võimaldamiseks kasutatakse mitmekesiseid hindamisviise ja -vorme. Hindamisvahendi ja -viisi valik sõltub püstitatud õppe eesmärkidest ja eeldatavast õpitulemusest. Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi iseärasusi, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla.

Ajaloo hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi tähtsamate ajaloosündmuste ja -nähtuste analüüsi nõudvate ülesannete kaudu.

Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, kommenteerimist ning usaldusvääruse üle otsustamist.

Arutluse puhul hinnatakse kirjutise vastavust teemale, ajastu- ja teemakohaste faktide teadmist, analüüsi, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu.

Inimeseõpetuses hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi ning nende seostamise oskust. Õpilase hoiakuid ja väärtushinnanguid mõeldakse ja tagasisidestatakse vaatluse, õpilase antud hinnangute ja otsustuste ning juhtumianalüüsi alusel.

Ühiskonnaõpetuses hinnatakse arutlusoskust, erinevate allikate, sh õigustekstide tõlgendamist ja analüüsi, ühiskondlike probleemide analüüsi ja oma seisukoha kujundamise ning selle põhjendamise oskust; aga ka kodanikuvalmidust ja -vastutust ühistegevuses osalemise, ühiskonnaliikmele kohustuslike toimingute, sh vajalike dokumentide täitmise oskuse jt eakohaste ülesannete kaudu. Väitluses hinnatakse oskust kuulata aktiivselt teise osapoolte väiteid ning oskust esitatud väidetele tõenduspõhiste argumentidega vastata. Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest, hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrilise hindamise kasutamine ja mujal õpitu arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas.

Õppekeskkond

Õppimist toetav õppekeskkond kujundatakse viisil, kus luuakse kultuuritundlik, üksteist austav, kaasav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivaldavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu. Aktsepteeritakse erinevate seisukohtade olemasolu, arutletakse nende üle ning hinnatakse neid lähtudes allikatest, tõenduspõhistest faktidest ning demokraatliku ühiskonna aluspõhimõtetest.

Kool võimaldab:

1. mööbli ümberpaigutamise võimalust liikumist eeldavateks tegevusteks nagu rühmatööd, dramatiseeringud, rolli- ja õppemängud;
2. internetiühendust nii õpetajale kui ka õpilastele, digitehnoloogia ning audiovisuaalse esitluse ja videoühenduse kasutamise võimalusi;
3. korraldada õpet väljaspool klassiruumi, nt mäluasutuses või ametiasutuses;

4. kasutada ainekava eesmärgke toetavaid õppematerjale ja -vahendeid;
5. õppekäike ja kohtumisi erinevate valdkondade esindajatega.